

ტექსტურ დავალებათა ნიმუშები (ქართული ენა და ლიტერატურა)

ა) რედაქტირება (ფასდება 14 ქულით)

ტექსტში დაშვებულია სულ 11 მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. *გაასწორეთ* ეს შეცდომები და ხარვეზები და *იხე გადაწერეთ ტექსტი*, რომ არც ერთი წინადადების შინაარსი არ შეცვალოთ. თუ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში არ იქნება არც ერთი შეცდომა, დამატებით მოგეცემათ 3 ქულა.

(*გაითვალისწინეთ*, ერთ წინადადებაში შეიძლება შეგხვდეთ ერთზე მეტი შეცდომა ან ხარვეზი.)

აღმასი ყველაზე ძვირფასი ქვაა. მისგან ოდითგანვე სამკაულებს ამზადებდნენ. მეცნიერებს მრავალი წლების წინ დაუსახიათ მიზნად ხელოვნური აღმასის შექმნა რათა ეს ქვა რთული მოსაპოვებელი იყო. დღეს აღგილი აქვს აღმასის გამოყენებას წარმოებაშიც. იგი სიმკვრივით იმდენად გამოირჩევა რომ აღმასის ხერხით ძვირფას ქვებსაც კი სჭრიან.

ველური ტომების ბელადებს სწამდათ რომ აღმასს შეეძლო მტრისაგან მათი დაცვა და ამიტომ ძალზე უმნიშვნელოვანესი ბრძოლის წინ მას თავსაბურავზე იმაგრებდნენ. აღმასი სიმბოლურად სრულყოფილებასა და უძლეველობას ანსახიერებდა.

შეფასების სქემა:

აღმასი ყველაზე ძვირფასი ქვაა. მისგან ოდითგანვე სამკაულებს ამზადებდნენ. მეცნიერებს მრავალი წლის წინ დაუსახავთ მიზნად ხელოვნური აღმასის შექმნა, რადგან ეს ქვა რთული მოსაპოვებელი იყო. დღეს აღმასი გამოიყენება წარმოებაშიც. იგი სიმკვრივით იმდენად გამოირჩევა, რომ აღმასის ხერხით ძვირფას ქვებსაც კი ჭრიან.

ველური ტომების ბელადებს სწამდათ, რომ აღმასს შეეძლო მტრისაგან მათი დაცვა და ამიტომ უმნიშვნელოვანესი (ძალზე მნიშვნელოვანი) ბრძოლის წინ მას თავსაბურავზე იმაგრებდნენ. აღმასი სიმბოლურად სრულყოფილებასა და უძლეველობას ასახიერებდა (განასახიერებდა).

ბ) ფუნქციური წერა (ფასდება 12 ქულით)

წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი სკოლის სამეურვეო საბჭომ გამოაცხადა კონკურსი: საუკეთესო ღონისძიება თემაზე – „დედამიწა ჩვენი სახლია“. კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად შექმენით ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რამდენად აქტუალურია ეს პრობლემა;
- აღწერეთ, კონკრეტულად რის გაკეთებას აპირებთ;
- დაასაბუთეთ, რა მნიშვნელობა ექნება ამ ღონისძიებას უშუალოდ თქვენი სკოლისათვის.

ფუნქციური წერის შეფასების კრიტერიუმები:

I. კრიტერიუმი

№	ტექსტის ორგანიზება	ქულები
1.	ტექსტი ორგანიზებულია და პასუხი გაცემულია სამივე მითითებაზე.	3
2.	ტექსტი ორგანიზებულია და პასუხი გაცემულია ორი მითითებაზე ან პასუხი გაცემულია სამივე მითითებაზე, მაგრამ ტექსტი არ არის სათანადოდ ორგანიზებული.	2
3.	ტექსტი ორგანიზებულია, მაგრამ პასუხი გაცემულია მხოლოდ ერთ მითითებაზე ან პასუხი გაცემულია ორ მითითებაზე, მაგრამ ტექსტი არ არის სათანადოდ ორგანიზებული.	1
4.	დავალება არაა დეკვატურადაა გაგებული.	0 ნაწერი არ სწორდება

II. კრიტერიუმი

№	დასაბუთება	ქულები
1.	კარგად არის დასაბუთებული სამივე მითითება.	3
2.	კარგად არის დასაბუთებული ორი მითითება და მესამე – ნაწილობრივ.	2
3.	კარგად არის დასაბუთებული ერთი მითითება და ორი – ნაწილობრივ.	1
4.	ნაწილობრივ არის დასაბუთებული სამივე მითითება.	0

III. კრიტერიუმი

№	ლექსიკა და სტილი	ქულები
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება. გვხვდება ორიოდ სტილისტური ხარვეზი.	2
2.	ნაშრომში აზრი გასაგებია, მაგრამ ლექსიკა მწირია, გვხვდება სტილისტური ხარვეზები.	1
3.	ნაშრომში სტილისტურად გაუმართავია.	0

IV. კრიტერიუმი

№	მორფოლოგია, ორთოგრაფია, სინტაქსი	ქულები
1.	არ არის დაშვებული ორზე მეტი შეცდომა.	3
2.	არ არის დაშვებული ოთხზე მეტი შეცდომა.	2
3.	არ არის დაშვებული ექვსზე მეტი შეცდომა.	1
4.	დაშვებულია ექვსზე მეტი შეცდომა.	0

V. კრიტერიუმი

№	პუნქტუაცია	ქულები
1.	არ არის დაშვებული ორზე მეტი შეცდომა.	1
2.	დაშვებულია ორზე მეტი შეცდომა.	0

გ) ქართული ლიტერატურა (ფასდება 4 ქულით)

როსტევან მეფემ ვეზირსა და ავთანდილს თავისი დარდი გაუზიარა:

ყმა მეფისა ბრძანებასა ლალი წყნარად მოისმენდა,
 თავ-მოდრეკით გაიღიმნა, გაცინება დაუშვენდა,
 თეთრთა კბილთათ გამოპკრთალსა შუქსა ველთა მოაფენდა.
 მეფე ჰკითხავს: „რას იცინი, ანუ ჩემგან რად შეგრცხვენდა?“
 კვლა უბრძანა: „თავსა ჩემსა, რას იცინი, რად დამგმეო?
 ყმამან ჰკადრა: „მოგახსენებ და ფარმანი მიბოძეო,
 რაცა გკადრო, არ გეწყინოს, არ გაჰრისხდე, არ გასწყერო,
 არ გამხადო კადნიერად, არ ამიკლო ამას ზეო“.

1. გაიხსენეთ, რა აღარდებდა როსტევანს.
2. ამოიწერეთ სტრიქონი, რომელშიც ავტორი ჰიპერბოლას იყენებს.

3. განმარტეთ, რა გაუკვირდა როსტევეანს.

4. განმარტეთ, რის გამო სთხოვა ავთანდილმა მეფეს, „ფარმანი მიბოძეო“.

შეფასების სქემა:

როსტევეანს ადარდებდა, რომ ისე დაბერდა, სამამაცო თვისებების მქონე მემკვიდრე არ რჩებოდა (ვერ ტოვებდა მის ბადალ მობურთაღსა და მშვილდოსანს...). „თეთრთა კბილთათ გამოძკრთაღსა შუქსა ველთათ მოაფენდა“. როსტევეანს ის გაუკვირდა, რომ ავთანდილმა მეფის ნათქვამზე გაიცინა. ავთანდილმა იმიტომ სთხოვა მეფეს, „ფარმანი მიბოძეო“, რომ მეფის განრისხების შიში ჰქონდა (წინასწარვე სურდა თავი დაეზღვია მეფის წყრომისაგან...).

1. არაბეთში მისი შესადარი რაინდი არ რჩებოდა _____1ქ.
2. „თეთრთა კბილთათ გამოძკრთაღსა შუქსა ველთათ მოაფენდა“ _____1ქ.
3. ის, რომ ავთანდილმა მეფის ნათქვამზე გაიცინა _____1ქ.
4. წინასწარვე სურდა თავი დაეზღვია მეფის წყრომისაგან _____1ქ.

დ) წერითი დაგალება (ფასდება 25 ქულით)

წერითი დაგალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დაგალების პირობას.

თუ ნაშრომი დაგალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულები, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დაგალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დაგალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცლები შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ ისინი).

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯდაბნით.

წერითი დაგალების მაქსიმალური ქულაა 25.

გურამ დოჩანაშვილის რომანში „სამოსელი პირველი“ ალექსანდრო უამბობს დომენიკოს:

სანამ ბალახისფერი კაცი კარაველებთან მივიდოდა, ორი დღით ადრე ყველაზე კარგი მოქალაქე გააძევეს. აღარ იკითხავ, რატომ აითვალწუნეს? კარაველებმა ერთხელ დიდ თავშეყრაზე – ნადირობის დასაწყისში აღნიშნეს, რომ იმათი ქალაქი ყველასა სჯობს... იმ კაცმა კი თქვა, რომ ალუბლის ქალაქი უფრო კარგია. ჩვენ შორის დარჩეს, დომენიკო, და ეს მართლაც ასე იყო და მით უფრო აეწვათ კუჭი, მის საწინააღმდეგოდ ამხედრდნენ, ცილი დასწამეს, რომ მას არ უყვარდა თავისი ქალაქი და ამიტომაც არ იყო მათთან ყოფნის ღირსი, და გაძეგება მიუსაჯეს. დიდმა კარაველმა თოფი შეათამაშა და თქვა: „თუ შენ ახლავე არ დატოვებ ჩვენს საყვარელ ქალაქს, მაშინ მე გესერი...“ კაცი შეაცქერდა, რამდენჯერმე ნელა, საყვედურით დაიქნია თავი და წავიდა. ეს, რა თქმა უნდა, საბაბი იყო, მიზეზი კი სუუულ სხვა რამ გახლდათ: კარაველებს არ მოსწონდათ პატიოსანი კაცი. ბევრს კი არაფერს აშავებდა – ვინმე რამე ცუდ საქმეს რომ ჩაიდენდა, პააატარა, მცირე საყვედურით შეაცქერდებოდა ხოლმე. ეს იყო და ეს...

რაღა დარჩენოდა, – აიღო და წავიდა. მესამე დღეს კი, ზუსტად თერთმეტის ნახევარზე, ქალაქს მეორე მხრიდან ბალახისფერი კაცი მიადგა. ქალაქში როგორ შემოვიდა, არავის დაუნახავს, რადგან კაცები სანადიროდ იყვნენ წასულნი, ქალები კი მორევთან შეკრებილიყვნენ და კამათობდნენ, დიდი კარაველის ცოლს მაღლა აწეული ვარცხნილობა უფრო უხდებოდა თუ მხრებზე დაყრილი თმა. ბალახისფერი კაცი კი აუზთან მივიდა და რამდენიმე პეშვი წყალი დალია. ეტყობოდა, რომ არ სწყუროდა, მაგრამ მაინც სიამოვნებდა ის წყალი... თავით-ფეხამდე ბალახისფერი იყო, მწვანე შარვლის გარდა, არაფერი ეცვა და, ფეხშიშველი, ფრთხილად მიახიჯებდა. მორევს რომ მიუახლოვდა, შვებით ამოისუნთქა და ბალახზე გაწვა – ასე ვერავინ შეამჩნევდა. მხოლოდ თვალის გუბები უელავდა. ქალების საუბარს ნაღვლიანად უსმენდა და თან სუულ ცოტათი იღიმებოდა, თეთრი კბილები რომ არ გამოსჩენოდა. და უცებ ისეთი რამ მოხდა, ყველა ქალმა გაკვირვებით მიმოიხედა – რაღაცნაირად ისე დაემთხვა, რომ ორიოდ წუთით სროლის ხმა შეწყდა. კარაველების ქალაქში ეს დიდი უცნაური შემთხვევა იყო – იქ ყოველთვის გაისმოდა სროლა – თუ არ ნადირობდნენ, ერთმანეთს ეჯობებოდნენ სროლაში, ანდა ისე, უმიზეზოდ ისროდნენ. დამითაც არ ჰკარგავდნენ დროს... გაკვირვებულმა ქალებმა თავი ასწიეს და შეველებივით ყნოსავდნენ ჰაერს, „რატომ არ ისვრიან? – იკითხა დიდი კარაველის ცოლმა, – ნეტავი რაიმე უბედურება ხომ არ მოხდა, ჰა...“ შემოფოთებული იყურებოდა ირგვლივ და უცებ, ზედ ცხვირწინ, ბალახისფერი კაცი არ წამოხტა?.. ქალმა იგი ჯერ მწოლიარე დაინახა, თვალეში შეაცქერდა და მერე, ბუნდოვნად რომ გაარჩია ცხვირი, შუბლი, შიშისაგან უცებ თვალთ დაუხედა და ზუსტად ისევე სწრაფად ჩაიკეცა, როგორც ის კაცი წამოხტა. ამასაც კარგა მაგრა შეეშინდა – კლაკინივით გარბოდა, რადგან ქალებსაც დაჰქონდათ მსუბუქი იარაღი, მაგრამ არავის აზრადაც არ მოსვლია სროლა, ისეთი გაკვირვებულები იყვნენ – იმგვარი ცხოველი არსად ენახათ. ამასობაში სროლაც განახლდა, დიდი კარაველის ცოლმა თავი წამოსწია, მიმოიხედა და გაიღიმა, – „გესმით, ისვრიან, – და უცებ გაახსენდა, – ვაი! ის რა იყო, რა?“

ნადირობიდან რომ დაბრუნდნენ და ახალი ამბავი შეიტყვეს, კაცებმა აგდებული ღიმილით შეათვალიერეს აფორიაქებული ცოლები, ცალი ყურით მოუსმინეს და მერე აღმაცერად გადახედეს ერთმანეთს, რაც ნიშნავდა: „ყოველი ქალი სულელია...“

მართლაც, მთელი ერთი კვირა არავის უნახავს ბალახისფერი კაცი... ერთ მშვენიერ დღეს კი, დიდ დღესასწაულზე, როცა კარაველებმა ნაირფრად შეიღებეს სხეული და, შუალამის კოცონის პირას ცეკვა და ყვირილი ატეხეს, მათი ყურადღება მიიქცია ერთმა მწვანედ შეღებილმა კაცმა, რომელიც უცნაური აღგზნებით ცეკვავდა და თავდაუზოგავად იგრძებოდა. ყველა შეჩერდა და გაკვირვებულნი შესცქეროდნენ – არც ერთს არ ეცნაურა. ყველა გახედა, მხოლოდ ის კაცი ცეკვავდა თვალდახუჭული და, უზომოდ გატაცებულმა მედოლემაც რაღაც იგრძნო იმის დანახვაზე და დაკვრა შეწყვიტა. დოლი მიჩუმდა თუ არა, იმ კაცმა ერთი კი მოავლო ყველას თვალი და უცებ გაიქცა. ყველა მამაკაცი იქ იყო, კოცონთან... ბრაზისაგან ვერაფერი ამოღერდეს, დიდმა კარაველმა კი სიმწრით მხარზე იკბინა. იმ დამით სროლა არ შეწყვეტილა, ისე იყვნენ განრისხებულნი, რომ ერთმა ჭაში ჩაცალა შვიდი ტყვია და, აცახცახებული, ყოველ გასროლაზე იძახდა – „ორშაბათი, სამშაბათი, ოთხშაბათი...“

მეორე დღეს კი დიდი კრება მოიწვიეს. რაც კი დოლი იყო, ყველა ერთად აგუგუნდა... დიდი კარაველი ხალხის წინ, კასრზე იდგა, განრისხებულს, ჩანაცრისფრებული ძარღვი მოუჩანდა ყელსა და შუბლზე და მძიმედ სუნთქავდა. ყველანი გაცოფებულნი იყვნენ, თოფს მაგრად უჭერდნენ თითებს, მეორე ხელს კი მკერდზე იბაგუნებდნენ. მერე ორმა შიკრიკმა მოიყვანა ბრძენი კარაველი, რომელიც ხალხის წინ წარსდგა და ისეთი რამ თქვა, თითქოს ყოველი მათგანისათვის სილა გაეწნას: „ერთმა ბალახისფერმა კაცმა ასეთ დღეში ჩაგაგდოთ, ნეტავ, რა გეშველებოდათ, რომ მოსულიყო ორი ბალახისფერი კაცი?“ დიდმა კარაველმა კბილები გაახრჭიალა...

ის ბალახისფერი კაცი კი ამ დროს ნაყოფს აგროვებდა ტყეში. კაკალი დაბერტყა და საიმედო ადგილას გადამალა. კარგად იცოდა, რაც მოელოდა, თუკი შენიშნავდნენ. ისიც იცოდა, ადრე თუ გვიან ნაღვად რომ მოკლავდნენ და მაინც არ მიდიოდა. ყველაზე მეტად წვიმისა ეშინოდა – დიდ ფუღუროში შეძვრებოდა ხოლმე და გახევდებოდა, წყვილად უელავდა თვალი. დარი თუ იყო, მთაზე ადიოდა და იქიდან დასცქეროდა ქალაქს. იგი უყურებდა კარაველთა ფუს-ფუსს დღესასწაულების დროს, აინტერესებდა, პირველი ვინ გამოვიდოდა სახლიდან გამთენიისას, სადამოობით ფანჯრებში მკრთალად მოციავე სინათლეებს შესცქეროდა და ასე იწვა, გახევებულნი. მერე მთაზეც ვეღარ ადიოდა: ერთმა მონადირემ შენიშნა და მყისვე დიდ კარაველთან გაიქცა – იმას ძალიან ეწყინებოდა, სხვას რომ მოეკლა ბალახისფერი კაცი... მეორე დღეს, ნაშუადღევს, დიდი კარაველის მეთაურობით ყველა მონადირე ავიდა მთაზე და იმ ადგილს, სადაც წინადღით ბალახისფერი კაცი იწვა, ბრაზიანად დაახალეს უამრავი ტყვია. ის უცნაური

კაცი კი იქვე, მაღალი ხის ტოტზე იდგა, მწვანე ფოთლებში შეყუჟული. კარაველები დღედაღამ ტყეში დადიოდნენ და ეძებდნენ. დიდ კარაველს ბრძენი დაჰყვებოდა და განზრახ იძახდა: „აი, ხედავ, სადა ყოფილა?“ „სად!“ – თოფიანი ხელი მაღლა აუხტებოდა ხოლმე დიდ კარაველს. „არა, ისე ვიძახი... თუ ახლომახლოს იმალება, მაშინვე წამოხტება“. „აა“. და რამდენიმე დღის შემდეგ, როცა მოწყენილმა ბრძენმა გულგრილად თქვა: „აჰა, ხედავ, სადა ყოფილა?“ – უცებ ხიდან ბალახისფერი კაცი ჩამოხტა. მუხლამდე დაფენილ ყვითელ ფოთლებში გარბოდა და მიზანში მშვენიერი ამოსაღები იყო. როგორ გვონია, დომენიკო, მოარტყამდნენ?

– რა ვიცი... მოარტყეს?

– კი, დიდმა კარაველმა კარგად იცოდა თავისი საქმე... წვიმამ რომ წამოუშინა, იმ კაცს სულ ჩამოეცალა მწვანე საღებავი და ყველამ იცნო... პატიოსანი კაცი იყო... რომ გააგდეს, ის... აღუბლის ქალაქს ისევ თავისი ოხერი ქალაქი ერჩია...

იმ ადგილას, სადაც მწვანე კაცი მოკვდა, ფიჭვი ამოვიდა.

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ბალახისფერი კაცის ხასიათის შესახებ, გამოკვეთეთ მისი ინდივიდუალური თვისებები;
- იმსჯელეთ კარაველთა ცხოვრების წესის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ დიდი კარაველის მხატვრულ სახეს);
- იმსჯელეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა საშუალებებითაა მიღწეული მხატვრული ეფექტი.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

წერთი დავალების შეფასების კრიტერიუმები:

წერთი დავალების მაქსიმალური ქულაა **25**. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა განსაზღვროს, უპასუხებს თუ არა ნაწერი მოცემულ დავალებას.

თუ აბიტურიენტის ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს, დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება.

თუ ნამუშევარი დავალებას უპასუხებს, იგი უნდა გასწორდეს ქვემოთ მოცემული შეფასების სქემის მიხედვით.

I კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>დავალების ადეკვატურად გაგება და გააზრება</i>	<i>ქულები</i>
1.	დავალების პირობა ადეკვატურადაა გაგებული, ტექსტი ღრმადაა გააზრებული, ნაშრომში იგრძნობა ავტორის უმთავრესი სათქმელისა და ემოციური მიზანდასახულობის წვდომა.	4
2.	დავალების პირობა და ტექსტი ადეკვატურადაა გაგებული.	3
3.	დავალების პირობა და ტექსტი მთლიანობაში ადეკვატურადაა გაგებული და გააზრებული, თუმცა <i>ერთ</i> შემთხვევაში შეინიშნება დავალების პირობის ან/და ტექსტის არაადეკვატური გაგება.	2
4.	<i>ერთზე მეტ</i> შემთხვევაში დავალების პირობა ან/და ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებული.	1
5.	ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული.	0 ნაწერი აღარ სწორდება

II კრიტერიუმი

№	<i>ნაშრომის აგება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომი უპასუხებს <i>სამივე</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი. <i>დავადების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.</i>	3
2.	ნაშრომი უპასუხებს <i>ორ</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი; ან ნაშრომი უპასუხებს <i>სამ</i> მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი.	2
3.	ნაშრომი უპასუხებს <i>ერთ</i> მითითებას და კარგადაა ორგანიზებული, მონაკვეთები თანამიმდევრულად და ლოგიკურად ენაცვლება ერთმანეთს, აბზაცები სწორადაა გამოყოფილი.	1
4.	ნაშრომი უპასუხებს <i>ერთ</i> მითითებას, თუმცა ნაწილობრივ დარღვეულია ტექსტის ლოგიკა ან/და ზოგან აბზაცები არასწორადაა გამოყოფილი.	0

III კრიტერიუმი

№	<i>მოსაზრებების არგუმენტირება და ადეკვატური ციტირება</i>	<i>ქულები</i>
1.	მსჯელობა <i>სამივე</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია (არგუმენტირებულია) და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით.	6
2.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	5
3.	მსჯელობა <i>ორი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	4
4.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო <i>ორ</i> მითითებაზე მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	3
5.	მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, <i>მეორე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	2
6.	<i>სამივე</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით.	1
7.	<i>ორი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო <i>მესამე</i> მითითება საერთოდ არ არის შესრულებული; ან მსჯელობა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით დასაბუთებულია და არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ არ არის შესრულებული; ანდა <i>ერთი</i> მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები არაადამაჯერებელია და/ან არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ არ არის შესრულებული.	0

IV კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები და მსჯელობა დასაბუთებულია კონკრეტული მაგალითებით.	2
2.	ნაშრომში <i>გამოყოფილია</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ მსჯელობა არ არის დასაბუთებული კონკრეტული მაგალითებით.	1
3.	ნაშრომში არ არის <i>გამოყოფილი</i> ტექსტის მხატვრული თავისებურებები.	0

V კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა და ზოგადი განათლება.	3
2.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>მკაფიოდ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	2
3.	ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარიც; ან <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში <i>ნაწილობრივ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, მაგრამ <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	1
4.	ნაშრომში <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, აგრეთვე <i>არ</i> გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	0

VI კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>ფაქტობრივი შეცდომები</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში <i>არ არის</i> დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა.	1
2.	ნაშრომში <i>დაშვებულია</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	0

VII კრიტერიუმი

<i>№</i>	<i>ლექსიკა და სტილი</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, აგრეთვე დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, გვხვდება ორიოდ სტილისტური ხარვეზი.	2
2.	ნაშრომში აზრი გასაგებია, მაგრამ ლექსიკა მწირია, გვხვდება რამდენიმე სტილისტური ხარვეზი.	1
3.	თხზულება სტილისტურად გაუმართავია.	0

VIII კრიტერიუმი

№	<i>სინტაქსური კონსტრუქციები</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ერთი</i> სინტაქსური შეცდომა.	2
2.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორი</i> სინტაქსური შეცდომა.	1
3.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> სინტაქსური შეცდომა.	0

IX კრიტერიუმი

№	<i>მორფოლოგია, ორთოგრაფია და პუნქტუაცია</i>	<i>ქულები</i>
1.	არ არის <i>ოთხზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	2
2.	არ არის <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	1
3.	დაშვებულია <i>ცხრაზე მეტი</i> ამ ტიპის შეცდომა.	0

წერითი დავალების შეფასების კრიტერიუმების განმარტებები

წერითი დავალების შეფასების კრიტერიუმები ცხრა ტაბულისაგან შედგება. პირველში ჩამოთვლილია ყველა კრიტერიუმი (სულ რვა), მოცემულია მათი მოკლე დახასიათებები და აგრეთვე ის მაქსიმალური ქულები, რომლებიც შესაძლებელია აბიტურიენტმა ამა თუ იმ კონკრეტული კრიტერიუმის მიხედვით დაიმსახუროს.

დანარჩენ ტაბულებში მოცემულია რვა სხვადასხვა კრიტერიუმით განსაზღვრული მოთხოვნები, ნაჩვენებია ისიც, როგორ მოიპოვება ნებისმიერი კონკრეტული კრიტერიუმით გათვალისწინებული ესა თუ ის ქულა.

გთავაზობთ რვავე კრიტერიუმის (ტაბულის) მოკლე კომენტარს:

I. დავალების ადეკვატურად გაგებისა და გააზრების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად ადეკვატურადაა გაგებული დავალების პირობა, რამდენად ღრმადაა გააზრებული მოცემული ტექსტის უმთავრესი სათქმელი, ჩანს თუ არა ქვეტექსტის წვდომა და მთელი ტექსტის ემოციური მიზანდასახულობის გაგება.

საკითხის არსის ადეკვატურ გააზრებას აბიტურიენტი მხოლოდ იმ შემთხვევაში მოახერხებს, თუ დავალების მითითებები და ტექსტის მთავარი სათქმელი (ქვეტექსტი, ემოციური მიზანდასახულობა) მის მიერ სწორად იქნება გაგებული და გააზრებული.

II. ნაშრომის აგების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, თუ რამდენ მითითებას უპასუხებს ნაშრომი და რამდენად მწყობრადაა იგი ორგანიზებული, კერძოდ, დაცულია თუ არა მონაკვეთთა შორის ლოგიკური კავშირები და რამდენად სწორადაა გამოყოფილი აბზაცები.

ყოველივე ეს, თავის მხრივ, გულისხმობს მსჯელობის თანამიმდევრულობას. აბიტურიენტს იმ შემთხვევაში აკლდება ქულა, თუ იგი „ხტება“ ერთი მოსაზრებიდან მეორეზე, გადადის საკითხიდან საკითხზე ისე, რომ ვერ ახერხებს მსჯელობის თანამიმდევრულად აგებას. ქულა აკლდება იმ შემთხვევაშიც, თუ ნაშრომი სათანადოდ არ არის ორგანიზებული და გაფორმებული – არ არის დანაწევრებული აბზაცებით, რომლებსაც მსჯელობის ლოგიკა მოითხოვს ან ყოველი სტრიქონი აბზაცით იწყება, ანდა სტრიქონები არ მიდის გვერდის კიდემდე.

III. ნაშრომის დასაბუთებისა (არგუმენტირების) და ციტირების უნარის შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად კარგად არის სათქმელი დასაბუთებული (არგუმენტირებული) და გამყარებული ტექსტური მასალით. ეს კრიტერიუმი გულისხმობს საკუთარი მოსაზრებების კონკრეტული მაგალითებით დასაბუთებას, აგრეთვე იმასაც, რომ არგუმენტები მყარი და დამაჯერებელი იყოს, თუმცა არ არის საავალდებულო ემთხვეოდეს საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისებს.

აბიტურიენტს მოეთხოვება ზუსტად გაართვას თავი დასმულ ამოცანას და არ იმსჯელოს ისეთ განყენებულ თემებზე, რომლებიც უშუალოდ არ ეხება დავალების მითითებებს. ამდენად,

ეს მოთხოვნა გულისხმობს მსჯელობის კონკრეტულობას და მაღალფარდოვანი ფუქსიცივაობისათვის თავის არიდებას.

IV. ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, არის თუ არა ნაშრომში აღნიშნული მოცემული ტექსტის კომპოზიციური თავისებურებები, ექსპრესიულობა, თხრობის დინამიზმი, ტროპული მეტყველება, ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები და სხვ.

V. დამოუკიდებელი აზროვნებისა და ზოგადი განათლების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად ნათლად და მკაფიოდ გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება; ანუ ეს კრიტერიუმი გულისხმობს იმას, რომ აბიტურიენტმა უნდა შეძლოს ინდივიდუალური თვალთახედვის, პიროვნული პოზიციის ჩამოყალიბება და უნდა გამოამჟღავნოს არასტანდარტული აზროვნება, შესედეულება და შეფასებათა არაშაბლონურობა.

VI. ფაქტობრივი შეცდომების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, არის თუ არა დაშვებული ნაშრომში ფაქტობრივი შეცდომები.

VII. ლექსიკისა და სტილის შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად შეძლო აბიტურიენტმა აზრის ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდ გამოხატვა, აგრეთვე დასმული ამოცანის ადეკვატური სტილის შერჩევა, ნაშრომის სტილური ერთგვაროვნების დაცვა. ეს კრიტერიუმი იმასაც გულისხმობს, რომ ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს სალიტერატურო ენით, არ უნდა გვხვდებოდეს დიალექტიზმები, ბარბარიზმები, ჟარგონული სიტყვები და გამოთქმები (მაგ., მოღალატემ ქართველები *ჩაუშვა*); ადეკვატურად უნდა იყოს შერჩეული ლექსიკა (არასწორია მაგ., – ცნობილი *საზოგადო* პოეტი), მათ შორის პარონიმები (მაგ., ბერად *ალიკვეთა* → *ალიკვეცა*); მოსწავლეს უნდა შეეძლოს მრავალფეროვანი ენობრივი საშუალებების გამოყენება, რაც თავიდან ააცილებს ხშირ გამეორებებს, ტავტოლოგიებს, უხეშ კალკებს; დაცული უნდა იყოს სიტყვათა თავსებადობის წესები (მაგ., სულიერად *დავარდა* → *დაეცა*); შერჩეული უნდა იყოს თხზულებისათვის შესაფერისი სტილი (მაგ., არ უნდა იყოს გამოყენებული კანცელარიზმები).

VIII. სინტაქსური კონსტრუქციების შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად შეძლო აბიტურიენტმა სინტაქსური კონსტრუქციების სწორად აგება. კერძოდ, ნაშრომში არ უნდა იყოს დაშვებული იმგვარი სინტაქსური შეცდომები, როგორებიცაა: მსაზღვრელ-საზღვრულის შეუთანხმებლობა ბრუნვაში (თავის გასაჭირი → თავისი გასაჭირი); ქვემდებარე-შემასმენლის შეუთანხმებლობა რიცხვში (ბავშვებმა... გააკეთილი იცოდა → იცოდნენ; ზოგს... უნდათ → უნდა); ზმნის მიერ სახელის ბრუნვაში მართვის წესების დარღვევა (გრიგოლ ორბელიანი → ორბელიანს პოემაში აქვს ასეთი აზრი გამოთქმული); ზმნების შეუთანხმებლობა დროში (ძმები გაიყრებიან და ერთმანეთს ჩუმად ორმოში პურს უყრიდნენ → უყრიან); რთული ქვეწყობილი წინადადების მისამართი სახელისა და წევრ-კავშირის შეუთანხმებლობა რიცხვში (საკითხები, რომელიც → რომლებიც); წევრ-კავშირების აღრევა (იმ მოსწავლეებმა, ვინც → რომლებმაც); თანდებულთა აღრევა (წლებისგან შედარებით → წლებთან შედარებით); მიზეზისა და მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებების აღრევა (აუცილებელია ბოროტების მხილება, რადგან → რათა გაბატონდეს კეთილი); რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში ნაცვალსახელის ჭარბი ხმარება (ისეთ ადამიანს, რომელიც კეთილია, მას ყველა უყვარს; ბავშვი, რომელიც იბადება, ის უწყინარია); გარდა ამისა, ხარვეზად ჩაითვლება აზრის გადმოცემა ზედმეტად გრძელი (ექვს-შვიდ-სტრიქონიანი) წინადადებებით.

IX. მორფოლოგიის, ორთოგრაფიისა და პუნქტუაციის შეფასების კრიტერიუმი ითვალისწინებს იმის განსაზღვრას, რამდენად შეძლო აბიტურიენტმა სალიტერატურო ენის შესაბამისი ნორმების დაცვა.